

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยสมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต่ำกว่า 5 ปี
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ระหว่างพฤติกรรม รมคานการแสดงออกกับพฤติกรรม รมคานความต้องการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกัน
2. ลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในพฤติกรรม รมคานการแสดงออกกับพฤติกรรม รมคานความต้องการ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นข้าราชการครู ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 249 คน

2. การเก็บข้อมูล ไรแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด โดยผู้วิจัย จัดส่งทางไปรษณีย์ ขอความร่วมมือให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใ้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 238 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.58

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในค่านสดานภาพของผู้ตรวจแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพฤติกรรม ผู้นำทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์ ด้านการแสดงออกในการควบคุม ด้านความตองการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพัน ด้านความตองการในการร่วมประสานสัมพันธ์ ด้านความตองการในการควบคุม และด้านความตองการในความรักใคร่ผูกพัน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุป มีดังนี้

1. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีวุฒิปริญญาตรี และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. ลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.79$) ในด้านความตองการในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.79$) ในด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.07$) ในด้านความตองการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 3.45$) ในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.73$) และในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 6.05$)

3. ลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยแยกตาม เพศ อายุ วุฒิ และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งได้ดังนี้

3.1 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ด้านการแสดงออกในการรวมประสานสัมพันธ์ เพศชายอยู่ในระดับปานกลาง เพศหญิงอยู่ในระดับสูง ด้านความต้องการในความรักใคร่ผูกพัน ด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการในการรวมประสานสัมพันธ์ และด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ

3.2 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี อายุระหว่าง 31 - 40 ปี อายุระหว่าง 41 - 50 ปี และอายุเกินกว่า 50 ปี มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำเกือบทุกด้านอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ด้านความต้องการในความรักใคร่ผูกพัน ด้านการแสดงออกในการรวมประสานสัมพันธ์ ด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความต้องการในการรวมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำเกือบทุกด้านอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ด้านความต้องการในความรักใคร่ผูกพัน ด้านการแสดงออกในการรวมประสานสัมพันธ์ ด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการในการควบคุม และด้านความต้องการในการรวมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีวุฒิสองปริญญาตรี มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง

3.4 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำเกือบทุกด้านระดับเดียวกันคือ ด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ด้านความต้องการในความรักใคร่ผูกพัน ด้านการแสดงออกในการรวมประสานสัมพันธ์ ด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการในการรวมประสานสัมพันธ์ และด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นหัวหน้าการประถม

ศึกษาอำเภอที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านความ
ต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง

4. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี
โดยส่วนรวมแล้วในลักษณะพฤติกรรมผู้นำทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่
ระดับ .01 (ค่า $t = 2.58$) คือ ในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์ ค่า
 $t = 1.02$ ในด้านการแสดงออกในการควบคุม ค่า $t = 0.97$ ในด้านการแสดงออกใน
ความรักใคร่ผูกพัน ค่า $t = 0.83$ ในด้านความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์ ค่า
 $t = 2.24$ ในด้านความต้องการในการควบคุม ค่า $t = 1.42$ และในด้านการ
ต้องการในความรักใคร่ผูกพัน ค่า $t = 0.79$ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ในด้านการแสดงออก และด้านความต้องการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 (ค่า $t = 2.58$) คือ ในด้านการร่วมประสานสัมพันธ์ ค่า $t = 15.00$
ในด้านการควบคุม ค่า $t = 3.10$ และในด้านการรักใคร่ผูกพัน ค่า $t = 7.64$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
มีข้อควรอภิปราย ดังนี้

1. ลักษณะของงานและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเพศ
ชายมีโอกาสได้ปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง และในขณะเดียวกันนั้นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ จะต้องเป็นผู้มีการบริหารงานการประถมศึกษาในเขตอำเภอที่
รับผิดชอบมีประสิทธิภาพในเรื่องวุฒิ ซึ่งส่วนใหญ่มีวุฒิอยู่ในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า
ปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
เพราะภารกิจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชา และ
ดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (ราชกิจจานุเบกษา
2523 : 4 - 21) จะต้องมีภารกิจในการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น
และหน่วยงานของทางราชการของกระทรวงอื่น ทั้งในระดับเดียวกันและในระดับที่สูงกว่า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอโดยตำแหน่ง มีบทบาทหน้าที่ในการที่จะต้องเป็นผู้ประสานงานการประชุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ การที่มีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี น่าจะมีผลต่อสถานภาพของตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จากการวิจัย พบว่า มีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจำนวนร้อยละ 2.10 เท่านั้นที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งนับว่ามีจำนวนน้อยมากเป็นผลสืบเนื่องจาก พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523 (ราชกิจจานุเบกษา 2523 : 31 - 35) มาตรา 20 ที่ให้หัวหน้าหมวดการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าหมวดการศึกษา รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและประเมิน เขาสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะต้องมีการพัฒนาหรือมีการสนับสนุนให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในกลุ่มนี้ปรับปรุงคุณวุฒิของตนเองให้สูงขึ้นอย่างน้อยในระดับปริญญาตรี เพราะสถานภาพในัจจุบันนี้ บุคลากรในสังกัดที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมีวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรสนับสนุนให้มีโอกาสไปศึกษาต่อเพิ่มเติมให้ได้วุฒಿಯ่างน้อยปริญญาตรี อันจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชา และบูรรวมงาน เกิดความเลื่อมใสและเชื่อถือมากขึ้นกว่าจะอาศัยเพียงประสบการณ์การทำงานแต่เพียงอย่างเดียว ในเรื่องระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาส่วนใหญ่มิมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเกินกว่า 5 ปี แสดงว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การบริหารงานการประถมศึกษาสูง เนื่องจากตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่เกิดขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2523 ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 (ราชกิจจานุเบกษา 2523 : 4 - 21)

2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.79$) และมีความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.79$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทยา มุสิก (2522 : 70) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเคิม มณีโลกา (2526 : 67) ที่ไคศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอในประเทศไทย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุภักดิ์ (2529 : 137) ที่ไคศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารและอาจารย์กับบรรยากาศองค์การในวิทยาลัยการสาธารณสุขสุภาพและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมณฑา พงษ์มาลา (2528 : 85) ที่ไคศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ลักษณะเช่นนี้จึงกล่าวได้ว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีลักษณะพฤติกรรมผู้นำไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนเอง เพราะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องประสานสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นอย่างมาก เพราะการร่วมประสานสัมพันธ์เป็นกระบวนการรวมตัวกันของบุคคล ซึ่งจะต้องติดต่อกัน จะต้องมีการสัมพันธ์กัน มีการผสมผสานกัน รวมทั้งการเข้าร่วมงานกัน จากผลการวิจัยนี้ แม้ว่าจะมีการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางแต่ก็มีความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์น้อย จึงเห็นว่า ลักษณะพฤติกรรมของผู้นำเช่นนี้ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจเพราะในการปฏิบัติงานจริงแล้ว หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องเป็นผู้นำกลุ่ม และต้องร่วมงานกับกลุ่ม ตลอดจนจะต้องมีความสามารถในการร่วมทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี บุคคลที่มีลักษณะพฤติกรรมในการร่วมประสานสัมพันธ์น้อยจะเป็นพวกที่ไม่ชอบสังคม ซึ่งมีแนวโน้มว่า เขาจะคิดถึงแต่ตนเอง ดังนั้นคนประเภทนี้จึงมักจะพยายามปลีกตัวไม่ยอมเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับคนอื่น (Schutz 1976 : 131 - 135)

ในการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องมีบทบาทในการประสานการดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานการดำเนินการประชุมคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอซึ่งจะต้องมีการประสานกรรมการ ซึ่งจะมารวมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาการประถมศึกษาในเขตอำเภอ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน แต่ผลการวิจัยนี้ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางและความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์ในระดับต่ำ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จะส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการทำงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ จึงควรจะต้องแก้ไขในส่วนของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรจะต้องปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมในค่านี และหน่วยงานหลัก คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะต้องพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรในการฝึกอบรมในด้านความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้มากยิ่งขึ้น การที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ นั้นน่าจะกล่าวได้ว่า เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจที่เกิดจากความรับผิดชอบเท่านั้น มิได้เกิดจากความต้องการของบุคคลิกภาพที่แท้จริง

3. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.07$) และในด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 3.45$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทยา มุสิก (2522 : 70) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมณฑาท พงษ์มาลา (2528 : 85) ที่ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และในด้านการแสดงออกในการควบคุมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเต็ม มณีโลกา (2526 : 67) ที่ได้ศึกษาเรื่องลักษณะพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอในประเทศไทย กับในด้านการแสดงออกในการควบคุมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุวภิรมย์โชติ (2529 : 137) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมของผู้บริหารและอาจารย์กับบรรยากาศองค์การในวิทยาลัยการสาขารัฐสภา ผลการวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำที่จะควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาพอสมควร และไม่ต้องการให้บุคคลอื่นมาควบคุมตนเอง ลักษณะเช่นนี้อาจเกิดจากการที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความรับผิดชอบสูง และมีทัศนคติหรือความเชื่อว่า ผู้ร่วมงานเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง ผู้ร่วมงานมีความซื่อสัตย์ และมีความสามารถ ในลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการแสดงออกในการควบคุมนี้ แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ยอมเสียสละมีแนวโน้มที่จะยอมสละอำนาจและความรับผิดชอบ และไม่ยอมให้อำนาจที่มีอยู่บังคับควบคุมผู้ร่วมงานจนเกินไป ทั้ง ๆ ที่เป็นสิ่งที่ควรทำ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การควบคุมเป็นสิ่งที่จำเป็น ถ้าการกระทำสิ่งใดเมื่อขาดการควบคุม ก็แสดงว่าผู้บริหาร บริหารงานแบบปล่อยตามสบาย ยอมตามผู้ร่วมงาน รวมทั้งไม่แนะนำแนวทางที่ถูกต้องให้ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดลักษณะผู้นำแบบเสรีนิยม ทำให้ผลงาน

ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งขัดกับความเห็นของ เฟรนช์ (French อ้างถึงใน เจริญผล สุวรรณโชติ 2519 : 202) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผู้นำที่คิดว่า จะต้องคอยให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ซึ่งตรงกับ อาษา เมฆสุวรรณ (2510 : 201) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่คิดว่า มีความสามารถที่จะนำและสอนคนได้ตามแนวคิดของ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard อ้างถึงใน ภิญโญ สาขร 2526 : 264 - 266) ที่ว่าผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบ มีนคติรับผิดชอบและเต็มใจรับคำตำหนิเมื่อเกิดความผิดพลาด เมื่อรับหน้าที่ไ้มาแล้ว ขาดบั้นทำหน้าที่อย่างดีที่สุด และตรงกับแนวคิดของ อรุณ รัตธรรม (2527 : 199 - 202) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่ดีควรจะต้องอดทน สงบ เสียสยและบังคับตนเองได้

4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.73$) และความตองการในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 6.05$) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชัน อัมเรศ (2517 : 34) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับ วิบุติ คุณวุฒิ และความครองใจของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ที่พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีประสิทธิภาพความสัมพันธ์ภาพดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทยา มุสิก (2522 : 76) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมณฑา พงษ์มาลา (2528 : 85) ที่ศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุภกรมโยชติ (2529 : 137) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมของผู้บริหารและอาจารย์กับบรรยากาศองค์การในวิทยาลัยการสาขารณัฐศาสตร์ ในด้านความตองการในความรักใคร่ผูกพันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเกษิ มณีโลกา (2526 : 67) ที่ศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอในประเทศไทย และผลการวิจัยนี้ตรงข้ามกับผลการวิจัยของ วิกกินส์ (Wiggins : 1962 : 68) ที่วิจัยเรื่องลักษณะผู้นำและบรรยากาศในองค์การ ที่พบว่าลักษณะผู้นำของครูใหญ่มีพฤติกรรมการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันในระดับต่ำ และมีพฤติกรรมความตองการในความรักใคร่ผูกพันในระดับสูง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีลักษณะพฤติกรรมผู้นำ

ในด้านการแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพันสูง จะเป็นผู้พยายามให้ความสนิทสนมกับคน
อื่นมากกว่าปกติ จะพยายามแสดงพฤติกรรมสร้างความสนิทสนมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโดยเฉพาะ
ผู้ร่วมงานในสำนักงานผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ครู-อาจารย์ในสังกัดได้ใกล้ชิด
สนิทสนมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และในทำนองเดียวกัน
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ก็มีความต้องการในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับ
ปานกลาง ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและกัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้นำ
ที่ดี ตามที่ อาษา เมฆสวรรค์ (2510 : 201) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่ดีต้องมีความสุภาพ
เป็นมิตร เมตตากรุณา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือตามที่ สุชา จันทร์เอน (2524 :
98) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้นำขอมหนึ่งว่า เป็นผู้ชอบแสดงตัว และตรงกับความเห็นของ
เฟรนซ์ (French อ้างถึงใน เจริญผล สุวรรณโชติ 2519 : 202) ได้ให้ทัศนะ
เกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารที่ดีไว้ตอนหนึ่งว่า ผู้นำที่ดีจะต้องให้ความสนใจและเป็นเพื่อนที่ดี
ของผู้ร่วมงาน

5. ผลการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอที่มีอายุการดำรงตำแหน่ง 5 ปี ขึ้นไปกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุ
การดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี

5.1 ในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์กลุ่มที่มีอายุการ
ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.90$) และกลุ่มที่มีอายุ
การดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.75$) ค่า $t = 1.02$
ส่วนในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์กลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่
5 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 3.08$) กลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี
อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.70$) ค่า $t = 2.24$ จากผลการวิจัยนี้พบว่า ลักษณะ
พฤติกรรมผู้นำในด้านการร่วมประสานสัมพันธ์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสอง
กลุ่ม ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำที่ไม่แตกต่างกัน

ในการที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสองกลุ่มมีลักษณะ
พฤติกรรมผู้นำในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางนั้น
น่าจะเป็นเพราะบุคลิกภาพของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเองที่ทุกคนมีความสามารถ
ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่นได้อย่างสบายใจ ซึ่งสามารถสวมบทบาทต่าง ๆ ตาม

อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพราะสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ส่วนลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการความต้องการรวมประสานสัมพันธ์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสองกลุ่มที่อยู่ในระดับตำแหน่ง เป็นสิ่งที่ไม่น่าพอใจควรจะได้รับการพัฒนาโดยเร็ว เนื่องจากบทบาทหน้าที่และภารกิจของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามในสถานะของผู้ประสานงาน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่มจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นพพงษ์ บุญจิตราศุภย์ (2527 : 95 - 96) ได้กล่าวถึงหน้าที่ผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกในกลุ่มรวมกัน คือ ผู้นำจะต้องเข้าใจลักษณะกับกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับคนในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความสามัคคีและสมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 292) ได้กล่าวถึงหน้าที่ผู้นำไว้ตอนหนึ่งว่า ผู้นำเป็นผู้รักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอขาดทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารงานบุคคลดังกล่าว จำต้องทำแผน โครงการพัฒนา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านการรู้ความเข้าใจในเรื่องมนุษยสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม และในขณะเดียวกันหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องพัฒนาตนเองด้วยการสำรวจตนเองเพื่อให้ทราบถึงความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการตนเองในอนาคตที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพของตัวให้มีลักษณะพฤติกรรมด้านความต้องการในการรวมประสานสัมพันธ์สูงกว่าสภาพที่เป็นอยู่

5.2 ผลการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านการแสดงออกในการควบคุม กลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.68$) และกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.89$) ค่า $t = 0.97$ ส่วนในด้านการต้องการในการควบคุมกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.81$) และกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปีอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 3.34$) ค่า $t = 1.42$ จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะพฤติกรรมผู้นำไปด้วยการควบคุมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสองกลุ่ม ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ มีลักษณะพฤติกรรมผู้นำที่ไม่แตกต่างกัน

ในการที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสองกลุ่มมีลักษณะ
พฤติกรรมผู้นำทั้ง 2 ท่านอยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำนั้น ซึ่งให้เห็นโดยส่วนรวม
แล้ว หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมและ
ความเชื่อที่ไม่ต้องการที่จะควบคุมผู้ร่วมงานเชื่อว่าผู้ร่วมงานทุกคนมีความซื่อสัตย์ มีความ
รับผิดชอบสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมค เกรเกอร์ ตามทฤษฎี Y ที่กล่าวว่า
ทุกคนซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบสูง และเชื่อว่าชีวิตจะดีขึ้น การที่หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอมีพฤติกรรมผู้นำ คำนึงแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมา
จากบทบาทและหน้าที่โดยเฉพาะในการบริหารการประถมศึกษา ตามมาตรา 27 แห่ง
พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 (ราชกิจจานุเบกษา
2523 : 4 - 21) กำหนดให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่บังคับบัญชา
ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และตามมาตรา
23 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กำหนดให้มีคณะกรรมการ
การประถมศึกษา โดยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นประธาน เป็นส่วน
ที่มีการตัดสินใจในการบริหารงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงทำให้หัวหน้าการประถม
ศึกษาอำเภอมีอำนาจหน้าที่แต่เพียงปฏิบัติงานอื่นตามกฎหมายที่กำหนด และตามที่คณะกรรมการ
การประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย จึงเป็นเหตุให้ลักษณะพฤติกรรมผู้นำท่าน
แสดงออกในการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านความต้องการในการควบคุมซึ่งอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็น
ว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความรับผิดชอบต่อ
หน้าที่การงานสูง เป็นไปตามทฤษฎี Y ของ แมค เกรเกอร์ แต่อย่างไรก็ดีผู้วิจัยมี
ความเห็นว่าเป็นด้านความต้องการในด้านการควบคุมนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถม
ศึกษาอำเภอควรจะต้องแสดงออกและมีความต้องการมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะในการ
ปฏิบัติงานซึ่งผู้บังคับบัญชาได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานไปแล้ว หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอควรจะได้มีระบบการควบคุม ตรวจสอบ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือแก้ไข
ข้อบกพร่องได้ทันเวลาที่ หากปล่อยปละละเลย ไม่มีการควบคุมอย่างใกล้ชิดแล้ว ผล
สำเร็จของงานอาจไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้เหมือนกับที่ กิติมา ปรีดีคิลอก (2529 :
265 - 268) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้นำว่ามีบทบาทในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์

ภายใน ซึ่งตรงกับ อาษา เมฆสวรรค์ (2510 : 201) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำ ที่มีความสามารถที่จะนำและสอนคนได้

5.3 ในลักษณะพฤติกรรมผู้นำด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพัน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.96$) กลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 7.66$) ค่า $t = 0.83$ ส่วนในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพัน กลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 6.17$) และกลุ่มที่มีอายุการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 6.02$) ค่า $t = 0.79$ จากผลการวิจัยที่พบว่า ลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพัน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้งสองกลุ่มไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ลักษณะพฤติกรรมผู้นำไม่แตกต่างกัน

ในการที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีลักษณะพฤติกรรมในด้านการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันและมีความต้องการในความรักใคร่ผูกพันสูง แสดงถึงการให้ความสนิทสนมกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน จะก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เกิดความจงรักภักดี และเกิดความไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณ รักธรรม (2522 : 200 - 204) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ตอนหนึ่งว่าจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ ความเห็นอกเห็นใจ ความจงรักภักดี และความไม่เห็นแก่ตัว และตรงกับแนวคิดของ ชาร์ล (Charle 1956 : 16 - 19) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้นำที่ดีไว้ข้อหนึ่งว่า มีความรักและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

6. ผลการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านการแสดงออก และความต้องการ

6.1 ลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการประสานสัมพันธ์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5.79$) ส่วนในด้านการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์อยู่ใน

ระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.29$) ค่า $t = 15.00$ จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะพฤติกรรมผู้นำ
ในด้านการแสดงออกและในด้านความต้องการเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ คือ มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ในการที่ลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านการ
การแสดงออก และด้านความต้องการในการประสานสัมพันธ์แตกต่างกัน โดยที่มีลักษณะ
พฤติกรรมในด้านการแสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอได้แสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ของตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการรวมตัวเป็นกลุ่มหรือ
ความพยายามชักจูง หรือ ทำคนให้เป็นที่ดึงดูดสนใจของผู้อื่น ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีการ
พบปะหรืออ้อมกัน แต่การที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความต้องการในการรวมประสาน
สัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำค่อนข้างมาก นับว่าเป็นเรื่องที่ไม่น่าพอใจ เพราะบุคคลที่มีพฤติกรรม
การรวมประสานสัมพันธ์น้อย หรือพวกที่ไม่ชอบสังคม (Under social) จะมีแนวโน้มที่
คิดถึงแต่ตัวเอง และมักทำตัวออกจากคนอื่น แต่ในจิตใจส่วนลึกกลับกลัวการทอดทิ้ง และ
ต้องการให้มีคนสนใจ เขาใจใส่สนใจความคิดของพวกเขาไม่ชอบสังคมจะคิดอยู่เสมอว่า ไม่มีใคร
สนใจตน ดังนั้นการดำเนินชีวิตหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของคนประเภทนี้ก็คือ แรง
ขับในเรื่องความรู้สึก "พอ" ซึ่งกลายเป็นกลวิธีในการดำรงชีวิตโดยไม่ต้องอาศัยผู้อื่น
เหตุผลสำคัญที่ทำให้บุคคลที่ไม่ชอบสังคมแยกตัวออกจากสังคมก็คือ การเข้าใจว่าไม่มีใคร
เข้าใจในตัวเองอย่างแท้จริง และมีความกังวลอย่างลึกซึ้งโดยคิดว่าตนเองไม่มีค่า มีความ
กลัวถูกทอดทิ้งเป็นพื้นฐาน (Schutz 1976 : 131 - 135) แต่อย่างไรก็ตามการที่หัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกในการรวมประสานสัมพันธ์อยู่ใน
ระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าตนเองจะไม่มีความต้องการรวมประสานสัมพันธ์ หรือเป็น
บุคคลประเภทไม่ชอบสังคม (Under social) แต่ในการแสดงออก หัวหน้าการประม
ศศึกษาอำเภอได้แสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งได้อย่างเหมาะสม กับผู้บังคับบัญชา
ผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ หรือสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ควรจะได้พิจารณาปรับปรุงบุคลิกภาพในด้านความต้องการในการ รวมประสานสัมพันธ์ให้สูงขึ้น
และควรจะได้หาแนวทางในการพัฒนาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในตำแหน่งนี้ เพราะหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอจะต้องมีการติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นเป็นจำนวนมาก ทั้งในระดับ

ผู้บังคับบัญชา บุคคลในระดับเดียวกัน และผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับแนวคิดของ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard อ้างถึงใน วิทยุ สาขร 2526 : 264 - 266) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติที่ค้ำของผู้นำประการหนึ่งว่า ผู้นำจะต้องมีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับทุกสถานการณ์ได้

6.2 ลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการควบคุมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการแสดงออกในการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 4.07$) ส่วนด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 3.45$) ค่า $t = 3.10$ จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะพฤติกรรมผู้นำในด้านการแสดงออก และในด้านการควบคุม เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ คือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการที่ลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอด้านการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีพฤติกรรมในการควบคุมเท่ากับ คุณลักษณะตามบทบาทอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดได้คือมีหน้าที่บังคับบัญชา ควบคุมดูแล โดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แต่การที่ลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ไกลระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) แสดงว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในระดับใกล้ชิดกับการที่จะประสบผลสำเร็จในพฤติกรรมกรรมการควบคุม คือการใช้อำนาจและการควบคุม จะไม่มีปัญหา เพราะบุคคลประเภทนี้จะไม่รู้สึกอะไรจากการสั่งหรือไม่สั่งการ รับหรือไม่รับคำสั่ง ถ้าสิ่งเหล่านั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งนี้เพราะโดยจิตใต้สำนึกจะตระหนักว่าตนเป็นคนที่มีความสามารถและมีความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงไม่ต้องการจะผลัดภาระ หรือรอให้คนอื่นมาพิสูจน์ความสามารถเหมือนพวกที่มีพฤติกรรมกรรมการควบคุมมากหรือน้อยเกินไป และจะมีความรู้สึกว่าคุณอื่นยอมรับในความสามารถและเชื่อถือในการตัดสินใจของตนเองอย่างแท้จริง (Schutz 1976 : 131 - 135) ถ้าการกระทำสิ่งใดเมื่อขาดการควบคุม ก็แสดงว่าผู้นำหรือผู้บริหาร บริหารงานแบบปล่อยตามสบาย ขอมตามผู้ร่วมงานรวมทั้งไม่แนะแนวทางที่ถูกต้องให้ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดลักษณะผู้นำแบบเสรีนิยม ทำให้ผลงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีการควบคุมมากเกินไป จะเป็นพวกที่นิยมใช้อำนาจและต้องการอำนาจเป็นสิ่งที่สุขยอก ต้องการบังคับคนอื่นด้วยอำนาจที่ตนมี พวกนี้จะเป็นพวกที่มีความกลัวอยู่ในใจว่า บุคคลอื่นจะไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของตน จิตใต้สำนึกของคนประเภทนี้ คือ คนอื่น

ไม่เชื่อว่าตนสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรจะได้ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองในการควบคุมให้สูงขึ้น เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว อาจทำให้ลักษณะพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นไปในแบบเสรีนิยม จะทำให้ผลงานที่ออกมาไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานได้

6.3 ลักษณะพฤติกรรม ผู้นำในด้านความรักใคร่ผูกพันของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการ แสดงออกในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 7.73$) ส่วน ด้านความต้องการในความรักใคร่ผูกพัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 6.50$) ค่า $t = 7.64$ จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะพฤติกรรม ผู้นำในการแสดงออกและในด้านการมีความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ในการที่ลักษณะพฤติกรรม ผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการ แสดงออกในความรักใคร่ผูกพันสูง แสดงว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นพวกที่ พยายามให้ความสนิทสนมกับคนอื่นมากกว่าปกติและมีความต้องการให้คนอื่นปฏิบัติเช่นนี้กับตน ในจิตใจสำคัญมีความคิดว่าแม้ว่าสถานการณ์เกี่ยวกับความรักความชอบพอในครั้งแรกของตน จะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็พยายามอีกครั้งและคิดว่าผลคงจะดีขึ้น ด้วยความรู้สึกเช่นนี้ บุคคลประเภทนี้จะไม่คิดถึงการปฏิเสธ และความไม่น่ารักของตน แต่จะแสดงออกอย่างเปิดเผยเพื่อการยอมรับ การประจบ การแสดงความสนิทสนมแม้กระทั่งทำให้มิตรภาพของคนอื่น แยกแยกเพื่อจะได้หันมาสนิทสนมชอบพอกัน (Schutz 1976 : 131 - 135) และสอดคล้องกับแนวคิดของ แอลปิน (Andrew W. Halpin 1970 : 18 - 32) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม ผู้นำในด้านมิตรสัมพันธ์ที่ผู้นำแสดงออกซึ่งความเป็นมิตร ความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันและความเห็นอกเห็นใจกัน แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าลักษณะพฤติกรรมผู้นำในการแสดงออกในความรักใคร่ผูกพันสูงเช่นนี้ อาจทำให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงานได้ เพราะการที่ผู้นำมีพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพันสูง จะทำให้นางผลประโยชน์ที่ตนเองและเพื่อร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเรดดีน (William J. Reddin 1970 : 238) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่ถือเอาความรักใคร่ผูกพันของตนเองกับเพื่อนร่วมงานสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เป็นผู้ที่หย่อนประสิทธิภาพ แต่ในการที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความต้องการในความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับปานกลางนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะพฤติกรรมด้านความรักใคร่

ผู้พันจะไม่เป็นปัญหาบุคคลประเภทนี้รู้สึกสบายใจในกำมีความสัมพันธ์กับคนอื่น และเขาจะมีความรู้สึกว่าการที่มีคนอื่นไม่ชอบพอกันนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระดับบุคคลนั้น ไม่ใช่เพราะความไม่น่ารักของตน และตนมีความสามารถที่จะให้ความรักความชอบพอกับคนอื่นได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรจะได้ปรับพฤติกรรมการแสดงออกในความรักใคร่ผู้พัน ให้ต่ำกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้แสดงพฤติกรรม ทั้งกล่าวตรงกับความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ในกาพัฒนาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรคำนึงถึงการร่วมประสานสัมพันธ์ และการควบคุม เพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะงานด้านวิชาการ
2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรต้องพัฒนาตนเองในเรื่องกระบวนการกลุ่มให้ดีขึ้น
3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรวางนโยบายในการพัฒนาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้มีบุคลิกภาพสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่
4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องศึกษาหาความรู้ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อสถานภาพของตำแหน่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
2. ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการตัดสินใจของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
3. ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กับลักษณะพฤติกรรมผู้นำ
4. ศึกษาเรื่องลักษณะพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน

5. ศึกษาลักษณะพฤติกรรม รมผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคิดเห็นของคณะกรรมาธิการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมาธิการกลุ่มโรงเรียน

6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมผู้นำกับบรรยากาศองค์การในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและหัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย